

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Betül Sayan Kaya** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla dilerim.

Filiz Kerestecioğlu

Halkların Demokratik Partisi Grup Başkanvekili

İstanbul Milletvekili

Referandum sürecinin yaklaşmasıyla, sığınakta kalan kadınlar ile haklarında gizlilik kararı devam eden kadınların oy kullanırken yaşadığı sorunlar yeniden gündeme gelmiştir. Sığınaklarda kalan ve haklarında adreslerinin gizlenmesine yönelik tedbir kararları devam eden kadınlar, oy kullanamamaktadırlar. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı bu konuyu çeşitli defalar gündeme getirmiş, tarafınıza konuyla ilgili olarak bilgi edinme başvurusunda bulunmuştur. Mor Çatı'ya kadınların yaptığı başvurular, sığınakta kalan kadınların oy kullanamadığını ve haklarında adreslerinin gizlenmesine yönelik tedbir kararları bulunan kadınların ise şiddet uygulayanın bulunduğu ilçede seçmen kaydı olması nedeniyle şiddetin failiyle karşılaşmamak için oy kullanmaya gidemediklerini ortaya koymaktadır. Bir diğer sorun, kadınlar ikametlerini başka bir ilçeye almış olmalarına ve adreslerinin gizlenmesine yönelik tedbir kararı bulunmasına rağmen, kadınların nüfus cüzdanı bilgilerine sahip herhangi birisinin Yüksek Seçim Kurulu seçmen sorgulama sayfasından hangi il ve ilçede oy kullanabileceğini görebilmesidir. Bu durum, özellikle küçük iller ve ilçelerde şiddet uygulayan kişinin kadına ulaşması tehlikesini doğurmaktadır. Anayasa'nın 67. Maddesinde seçme ve seçilme hakkı düzenlenmiştir. Buna göre, "Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak, seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasî parti içinde siyasî faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir."

Devletin, İstanbul Sözleşmesi gibi Uluslararası Sözleşmelerden ve iç hukuktan doğan önleme yükümlülüğünü yerine getirememesi nedeniyle şiddete uğrayarak bedensel

bütünlüklerinin korunması hakları ihlal edilmiş kadınların bir de seçme haklarının ellerinden alınması kabul edilemezdir.

Anayasa Mahkemesi, hapis cezasına mahkum olmuş kişilerin seçme haklarını kullanması yönünde verdiği kararda da seçme hakkının, demokrasilerde devlet yönetiminin olmazsa olmaz koşullarından biri olduğu ifade edilmiş ve zorunlu durumlar dışında kısıtlanmaması gerektiği belirtilmiştir:

“Anayasa'nın ‘Siyasî Haklar ve Ödevler’ başlıklı bölümünde yer alan seçme hakkı, yalnızca bir hak olmayıp aynı zamanda bir görev olarak da belirlenmiştir. Bir halk yönetimi olan ve ulusal egemenliği en iyi biçimde yaşama geçiren, çoğulcu, katılımcı, kurallar ve kurumlar düzeni demokrasilerde devlet yönetiminin olmazsa olmaz koşullarından olan seçme hakkı milli iradenin belirlenme aracıdır ve demokrasinin en doğal ve en temel göstergesidir. Seçme hakkı, demokrasiye anlam veren ve onu yaşama geçiren bir haktır. Bu bağlamda vatandaşların en temel haklarından biri olan seçme hakkı, bu hakkın en geniş şekilde kullanılması olanağı ile anlam kazanacağından Anayasa'nın ve ona uygun olarak çıkarılacak yasanın belirleyeceği zorunlu durumlar dışında kısıtlanmaması gerekir.”

Mor Çatı'nın da yaptığı bilgi edinme başvurusunda belirttiği gibi, “yürürlükte bulunan anayasa ve kanun hükümleri uyarınca sığınakta kalmakta olan kadınlar ile haklarında adreslerinin gizlenmesi yönünde karar olan ancak sığınakta kalmayan kadınların oy kullanmasını engelleyen ya da sınırlayan herhangi bir düzenleme yoktur. Ancak her seçim döneminde özellikle de sığınakta kalmakta olan kadınlar anayasa hakları olan oy kullanma hakkını fiilen kullanamamaktadır.”

Yüksek Seçim Kurulu'nun bilgi edinme başvurusuna verdiği yanıt ise pratikte kadınların oy kullanmasını sağlamaktan uzaktır. Şimdiye dek, kadınların güvenli biçimde oy kullanmasını temin edecek bir düzenleme yapılmamıştır.

Bu bağlamda,

1. 30 Mart 2014 Türkiye Yerel Seçimi, 7 Haziran 2015 Türkiye Genel Seçimi ve 1 Kasım 2015 Türkiye Genel Seçimi esnasında “konukevleri” olarak bilinen sığınaklarda kaç kadın kalmıştır? Kaçı oy kullanabilmiştir?

2. 5490 sayılı Kanunun 50/5 bendi gereği ŞÖNİM yetkilileri kurumlarında kalan kadınlar için Nüfus Müdürlüğü'ne adres beyanı yapabilir mi?
3. Yüksek Seçim Kurulu'nun internet sitesine girilen kimlik bilgileriyle, kişinin kayıtlı olduğu adres öğrenilebilmektedir. Sığınakta kalan ve gizlilik kararı olan kadınların Yüksek Seçim Kurulu'nun internet sitesindeki seçmen sorgusuna TC kimlik bilgileri ile özellikle şiddet uygulayanların kolayca ulaşılabilmesinin önüne geçmek için herhangi bir çalışma var mıdır?
4. 2017 Nisan ayında yapılacak referandum için sığınakta kalan kadınların oy kullanmasını sağlayacak bir düzenleme veya çalışma yapıldı mı?
5. Sığınaklarda kalan veya gizlilik kararı olup sığınakta kalmayan kadınların 2017 yılı Nisan ayında yapılacak olan Anayasa Değişikliği Referandumuna katılabilecekler midir? Katılabilecekler ise bunun için nasıl bir yöntem izlenecek midir? Katılamayacaklar ise nedenleri nelerdir?